

STORTINGET

Representantforslag 150 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg, Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingrid Fiskaa, Andreas Sjalg Unneland, Bjørnar Moxnes og Dag-Inge Ulstein

Dokument 8:150 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg, Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingrid Fiskaa, Andreas Sjalg Unneland, Bjørnar Moxnes og Dag-Inge Ulstein om norsk oppfølging av kinesiske myndigheters overgrep mot uigurene og brudd på internasjonal rett

Til Stortinget

Bakgrunn

Uigurer og andre muslimske minoriteter i Kina har lenge blitt forfulgt og trakassert av kinesiske myndigheter. Den 31. august 2022 publiserte FNs høykommissær for menneskerettigheter rapporten «Assessment of human rights concerns in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region, People's Republic of China». Høykommissæren dokumenterte at Kina begår omfattende menneskerettighetsbrudd og det som kan være forbrytelser mot menneskeheten, mot uigurene i Xinjiang/Øst-Turkestan. Rapporten konkluderer med at vitnesbyrdene om tortur, seksuell vold, tvungen prevensjon, tvangssterilisering og tvungne aborter er troverdige.

Dette ble bekreftet under en uoffisiell høring på Stortinget den 17. oktober 2022, der uigurer bosatt i Europa fortalte om sine opplevelser i kinesiske interneringsleirer.

Victims of Communism Memorial Foundation skriver i sin rapport «Sterilizations, IUDs, and Mandatory Birth Control» at et stort antall uiguriske kvinner i frukt-

bar alder er tvangssterilisert, og at mange er utsatt for tvangsabort. Ifølge rapporten falt den uiguriske fødselsraten med 24 pst. mellom 2017 og 2018.

Folketribunalet Uyghur Tribunal, ledet av sjefsanklager i straffesaken mot Slobodan Milošević, Sir Geoffrey Nice KC, leverte sin dom i desember 2021, der de slo fast at kinesiske myndigheter begår forbrytelser mot menneskeheten i Xinjiang. Tribunalet fant også bevis på at en av de fem definisjonene av folkemord er oppfylt:

«Å påtvinge tiltak som tar sikte på å forhindre fødsler innen gruppen.»

Regjeringen i USA, samt parlamentene i Storbritannia, Canada, Nederland, Litauen, Belgia, Tsjekia, Frankrike og Irland, har erklært at Kina begår folkemord mot uigurene. Europaparlamentet har erklært at Kina begår forbrytelser mot menneskeheten, med overhengende risiko for folkemord. Norge har fra offisielt hold uttrykt bekymring for uigurenas situasjon, men har så langt ikke erklært forbrytelsene som brudd på internasjonal rett.

Rapporten fra FNs høykommissær for menneskerettigheter gir Norge grunnlag for å undersøke om det foregår brudd på internasjonal strafferett, og dersom så er tilfelle, plikt til å handle deretter.

Så langt har det ikke lyktes å få høykommissærens rapport om uigurenas situasjon behandlet i FNs menneskerettighetsråd. Amnesty International har kritisert rådet for å ha feilet i sitt kjerneoppdrag. Etter det forslagsstillerne erfarer, pågår det fortsatt forsøk på å få rapporten behandlet i Menneskerettighetsrådet. En behandling i rådet er å foretrekke, men dersom det viser seg umulig, vil også en behandling i Generalforsamlingen ha effekt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen nedsette et eksternt utvalg som skal avklare om det er juridisk grunnlag for å slå fast at kinesiske myndigheters behandling

av uigurene og andre minoriteter i Xinjiang-provinsen bryter med internasjonal rett.

2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at konklusjonene i rapporten fra FNs høykommissær for menneskerettigheter om forholdene i Xinjiang tas opp i FNs menneskerettighetsråd og sekundært i FNs Generalforsamling.

8. mars 2023

Rasmus Hansson

Lan Marie Nguyen Berg

Guri Melby

Ola Elvestuen

Ingrid Fiskaa

Andreas Sjalg Unneland

Bjørnar Moxnes

Dag-Inge Ulstein